

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ

СТУДИЈА ЗАШТИТЕ
СПОМЕНИК ПРИРОДЕ

**МИОЦЕНСКИ СПРУД
„ТАШМАЈДАН“**

Београд, 2014.

НАЗИВ ПРИРОДНОГ ДОБРА

Миоценски спруд „Ташмајдан“

ВРСТА ПРИРОДНОГ ДОБРА

Споменик природе / геолошког карактера

КАТЕГОРИЈА ПРИРОДНОГ ДОБРА ПРЕМА КЛАСИФИКАЦИЈИ НАЦИОНАЛНОГ ЗАКОНОДАВСТВА И СВЕТСКЕ УНИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (IUCN)

III (трећа) категорија - заштићено подручје локалног значаја.
III категорија - Споменик природе/Природно обележје

Категоријом **III** заштићених подручја издвајају се и штите одређене природне вредности и добра, која могу бити рељеф, морска хрид или пећина, геолошке појаве (фосилна лежишта, геолошки профили, спелолошки објекти, водопади, и др.) или живе форме (шума, парк шума, паркови, појединачна стабала, и др.). Ово су најчешће мала подручја по површини и обично веома атрактивна за посетиоце.

МЕЂУНАРОДНИ СТАТУС ПРИРОДНОГ ДОБРА

Споменик природе не испуњава услове за упис у IUCN листе националних паркова и заштићених подручја, али има основа за упис у листу објеката у оквиру Европске асоцијације за конзервацију геолошког наслеђа – ProGeo.

ОСНОВНЕ ПРИРОДНЕ И СТВОРЕНЕ ВРЕДНОСТИ

Геолошки профил који је отворен у старом каменолому на Ташмајдану, а који се сада појављује у позадини Спортског центра, изграђен је од органогено-спрудних кречњака баденске старости и лежи дискордантно и трансгресивно преко доњокредних ургонских кречњака. Настао је као спруд радом црвених колонијалних алги из рода литхотамниум, затим колонијалних животиња бриоза, корала фораминифера и др. По литолошком саставу литотамнијско-бриозојски кречњак познат је под називом „лајтовачки“ или „ташмајдански“ кречњак. Део је једног од највећих спрудова Београда и његове уже околине. Простире се готово центром града од Ташмајдана до Калемегдана где опет избија на површину. Садржи многобројну фосилну фауну коју према подацима из 1989. Године чине: *Barbotia barbota* (Linne), *Andara biluvii* (Lamarck), *Shlamys latissima* (Brocchi), *Shlamys latissima modisiformis* (Serr), *Shlamys of fasciolata* (Millet), *Pecten aduncus* Eichnyald, *Pecten bessereri* Andrzejonsky, *Pecten Leythayanus* Portschi, *Hinnites defrancei* Michellotti, *Spondylus crassica* Lamarck, *Ostrea digitalina* Dubois, *Venericaris jouanneti* (Basterot), *Saxolucina incrassata* Dubois, *Venus miocenica* Michelotti, *Venus multilamella* Lamarck, *Pitar islandicoides* (Lamarck), *holadomya alpina* Matheron, *Turritella subangulata* Brocchi,

Cerithium rubiginosum Eichnyald, *Conus mercati daiciae* Sacco, *Echinolampas hemisphericus* Lamarck. Сличан је тзв. лајтовачком кречњаку из Бечког басена и представља један од главних фацијалних типова баденских наслага у Панонском басену укључујући и околину Београда, те неспорно има велики научни значај. У контексту историјског развоја насеља, миоценско-баденски спруд - остатак каменолома, представља једино материјално сведочанство претходног периода у урбаном развоју овог дела Београда, те по нашој процени, као такав има и културно-историјску вредност. Повезаност одсека са „Леровим склоништем” из II Светског рата и још увек неиспитаним и невалоризованим подземним (средњовековним) пролазима даје додатни значај претходном закључку.

ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ ПРИРОДНОГ ДОБРА

Миоценски спруд на Ташмајдану налази се у централном делу Града Београда на општини Палилула, у оквиру локације Спортског центра „Ташмајдан”. Тачније, налази се између улица Абердареве, Илије Гарашанина, Београдске улице и Ташмајданске стране.

ПОВРШИНА

Целокупна површина која се предлаже за заштиту под називом Споменик природе – Миоценски спруд „Ташмајдан” износи 2,46 ха, од чега је у режиму заштите I степена 0,12 ха, II степена 0,43 и у режиму заштите III степена 1,91 ха.

РЕЖИМ ЗАШТИТЕ

Одређивање режима заштите на простору Споменика природе - извршено је на основу појављивања литолошких чланова и њихове очуваности. У складу са потребом заштите и очувања овог простора, а на основу Закона о заштити природе, на овом природном добру утврђује се:

- Режим заштите I (првог) степена, површине 0 ха 12а 39,99 м², који обухвата падину видљиви део спруда од отвореног пливалишта до објеката водовода,
- Режим заштите II (другог) степена, површине 0 ха 43а 28,56 м², који обухвата падину између горње ивице спруда до ивице парка Ташмајдан, делове стена испод трибина стадиона и подземне просторије („Лерово склониште“ и невалоризоване средњовековне ходнике) и
- Режим заштите III (трећег) степена површине 01 ха 90а 52,56 м² се примењује на остатак заштићеног простора.